

De Schotse Pimpernel

De eerste collegeperiode zit er weer op. Het waren volle en lange dagen. Soms stormde het buiten zo hevig dat mijn treinreis van Sliedrecht naar Gouda via Leiden en Alphen aan den Rijn liep. Soms stormde het ook binnen hevig door de ernstige ziekte van nabije geliefden.

De Tweede Wereldoorlog was ook dit jaar weer dichtbij. Ik geef al jarenlang aan mijn pabo-4 studenten les over deze donkere tijden, maar elke keer opnieuw aanschouw ik weer grotere gruwelen en diepere duisternissen. Aan de hand van het boek *Hanns en Rudolf* van Thomas Harding vertelde ik de studenten over Hanns Alexander, een Berlijnse Jood die vluchtte naar Engeland en na de oorlog jacht maakte op Duitse oorlogsmisdadigers (waarvan er velen nooit werden berecht en zelfs mooie banen kregen in Duitsland of Argentinië). En ik vertelde hen over Rudolf Höss, een brave man en vader van vijf kinderen die directeur van Auschwitz werd. Hij woonde in een prachtige villa naast het kamp. In zijn lunchpauze speelde hij met zijn kinderen. Daarna ging hij weer verder met in zo kort mogelijke tijd zoveel mogelijk Joden te vermoorden. Zijn maximum was 4000 per dag. Deze Rudolf werd na de oorlog door Hanns in hechtenis genomen. Rudolf verklaarde bij het verhoor, dat Hanns hem af nam, dat hij naar schatting tussen de tweeënhalf en drie miljoen Joden had laten vermoorden.

Maar te midden van al deze duisternis was er ook licht. In de zijn deuren sluitende CJV-bibliotheek (waar mijn vorige column aan gewijd was!) kocht ik voor 50 cent een mij onbekend boek van Dr. Donald Caskie, getiteld *De Schotse Pimpernel*. De titel sprak mij aan omdat er nu eenmaal Schots bloed door mijn aderen vloeit én omdat zij alludeerde op de prachtboeken van de baronesse d'Orczy over *De Rode Pimpernel*, een edelman die ten tijde van de Franse Revolutie velen wist te redden van de guillotine en wiens symbool de rode roos of pimpernel was. Thuisgekomen sloeg ik het boek van Caskie open. Ik heb, wat me maar hoogst zelden meer gebeurt, in één adem dit boek uitgelezen.

Donald Caskie was dominee van de Schotse Kerk van Parijs. Toen de Duitsers Parijs binnenvielen vluchtte hij naar Marseille en later naar Grenoble waar hij zijn diensten als predikant aanbood aan het Engelse zeemanshuis. Er waren in het met de vijand heulende Vichy-Frankrijk nog zeer veel Engelse soldaten aanwezig die het land niet uit konden en waar fel jacht op werd gemaakt door de Duitsers. Ds. Caskie organiseerde vanuit het zeemanshuis onder zeer gevaarlijke omstandigheden een vluchtroute waarlangs vele Engelse soldaten via Spanje zijn ontsnapt aan de vijand.

De Gestapo probeerde voortdurend om Ds. Caskie op heterdaad te betrappen en dat is haar uiteindelijk gelukt door het lafhartige verraad van een Engelse soldaat. Ds. Caskie werd gearresteerd en in zes verschillende gevangenissen gegooid, waar hij de meest gruwelijke dingen mee maakte en waar de Italianen nog wreder waren dan de Duitsers (waarom vergeten we maar al te vaak dat ook de Italianen vele oorlogsmisdaden hebben gepleegd?).

In één van de cellen waar hij gevangen zat, kraste hij op een dag de tekst uit Jesaja 43:1 en 2 op de muur: *'Maar nu, alzo zegt de HEERE, uw Schepper, o Jakob! En uw Formeerder, o Israël!, vrees niet, want Ik heb u verlost; Ik heb u bij de naam geroepen, gij zijt Mijn. Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door rivieren, zij zullen u niet overstromen. Wanneer gij door het vuur zult gaan, gij zult niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken'.*

Enige tijd later moest Ds. Caskie zijn cel verlaten en werd hij weer naar een andere cel gebracht. Op een dag ging de deur van deze cel open en werd de Engelse kapitein Vallet naar binnen gesmeten door zijn bewakers. De kapitein vertelde aan de dominee hoe hij gevangen was genomen en ergens in een smerige cel was beland. Hij was in die cel zo wanhopig dat hij besloot om een einde aan zijn leven te maken. Maar voordat hij dat wilde gaan doen, zag hij op de muur een Bijbeltekst staan uit

Jesaja 43: 1 en 2. Deze woorden daalden in zijn ziel neer en hij kreeg de kracht om niet de hand aan zichzelf te slaan maar om door te leven.

Diep ontroerd vertelde Ds. Caskie dat hij het was geweest die deze woorden op de muur van die cel had geschreven.

Zelfs in deze duisternis schijnt het licht Gods.

Dr. Ewald Mackay